

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **O. N.**, zastoupený Mgr. Sylvou Šiškeovou, advokátkou se sídlem Jakubské nám. 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 19. 8. 2015, č. j. 49 Az 44/2013 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna advokátky Mgr. Sylvy Šiškeové **se určuje** částkou 3.400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 19. 8. 2015, č. j. 49 Az 44/2013 – 32, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 14. 6. 2013, č. j. OAM-99/LE-BE02-ZA14-2013, kterým ministerstvo rozhodlo podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) o neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto

nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost tedy bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsanych výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by měl Nejvyšší správní soud jeho kasační stížnost věcně projednat.

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku přesto, že nebyla nijak konkretizována. Jak vyplývá z ustálené judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Meritorní přezkum rozsudku je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku.

Nejvyšší správní soudu v daném případě neshledal napadený rozsudek nepřezkoumatelným. Z jeho odůvodnění je zřejmé, z jakého skutkového stavu krajský soud vycházel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je právně posoudil. Je z něj rovněž patrné, z jakých důvodů má právní závěry vyslovené ministerstvem za správné a naopak, z jakých důvodů jsou žalobní námitky nedůvodné.

Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítal, že krajský soud nesprávně vyhodnotil jeho tvrzení o odůvodněném strachu z pronásledování, zejména z důvodu jeho zapojení do tzv. „oranžové revoluce“ na Ukrajině. Podle obsahu žádosti o udělení mezinárodní ochrany a protokolu o pohovoru k této žádosti stěžovatel v roce 2004, tj. v době tzv. „oranžová revoluce“ na Ukrajině, poskytoval demonstrantům jídlo a ošacení. Aktivně se demonstrací neúčastnil,

pokračování

ale „pomáhal jako spousta jiných lidí“. V souvislosti s poskytovanou pomocí demonstrantům mu nikdo nevyhrožoval a neměl ani žádné problémy. Ve vlasti neměl potíže se státními orgány, úřady, soudy, policií a armádou. K tomu stěžovatel uvedl: „[p]rostě se bojím o svůj život, nemám konkrétní důvod, bojím se obecně. Pokud se nezmění vláda a politický směr na Ukrajině, nevrátím se tam. Jsou tam různé skupiny lidí, kteří ohrožují ostatní. Mohou vás napadnout, mohou vás vydírat. Existuje tam mafie a prostě tam není možné být v bezpečí“. Otázkou pronásledování soukromými osobami se Nejvyšší správní soud již zabýval v řadě svých rozhodnutí, z nichž lze uvést např. rozsudek ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 – 65, ve kterém bylo vysloveno, že skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu ani podle § 12 zákona o azylu, ani azylu z humanitárních důvodů podle § 14 citovaného zákona. Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje také na rozsudek ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 – 53, v němž vyslovil, že „[p]otíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jebož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.“ Dále lze poukázat na rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 – 49, ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004 – 67, a ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49, jakož i na rozsudek ze dne 29. 3. 2004, sp. zn. 5 Azs 7/2004, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že pouhá nedůvěra občana ve státní instituce zdůvodňovaná tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu.

Jedná se tedy o zcela obecná tvrzení bez jakéhokoliv reálného podkladu, když stěžovatel v žádosti, ani do protokolu neuvedl jedinou okolnost, která by nasvědčovala tomu, že by mohl být jakkoliv pro svou pomoc účastníkům tzv. „oranžové revoluce“ pronásledován a která by odůvodňovala jeho tvrzený strach o život. Nejvyšší správní soud k tomu odkazuje na závěry vyslovené v rozsudku ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, v němž uvedl, že „[p]okud žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je (...) problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.“

Odhlédnout také nelze od skutečnosti, že důvodem odjezdu stěžovatele ze země původu byla práce a možnost výdělků. Do České republiky přicestoval na podnikatelské vízum (jako jednatel) dne 20. 9. 2009, přičemž žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až dne 31. 5. 2013. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, vyslovil, že „[j]akkoliv není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení státní hranice potřeba požádat o azyl, podání žádosti o azyl čtyři roky po vstupu do ČR, přestože v dřívějším podání žádosti o azyl stěžovateli zjevně nic nebránilo, nasvědčuje tomu, že o azyl požádal opravdu až ve snaze legalizovat svůj pobyt v ČR a vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění. Ve svém rozsudku ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 2 Azs 5/2003 (publ. pod č. 18/2003 Sb. NSS), zdejší soud uvedl: „... cizinec má požádat o azyl neprodleně poté, co má k tomu příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. V opačném případě, tedy při podání žádosti o azyl s výrazným časovým odstupem po vstupu na území státu, kde mu může být ochrana formou azylu udělena, lze předpokládat, že důvody podání žádosti se již nemusejí shodovat s důvody odchodu ze země původu, což může cizince z poskytnutí azylu vyloučit podobně, jako žádost v jiné, než první bezpečné zemi.“ Také v rozsudku ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 119/2004 - 50, uvedl, že „[j]estliže cizí státní příslušník o azyl požádá až po poměrně dlouhé době strávené v České republice za situace, kdy jiné možnosti úpravy a obnovy legality pobytu na tomto území jsou vyčerpány, ztíženy nebo omezeny, jedná se přinejmenším o nepřímý důkaz toho, že situaci ve své domovské zemi, pokud jde o důvody, pro něž lze azyl udělit, ve skutečnosti nepocíťoval natolik palčivě.“

Nejvyšší správní soud se také zabýval tvrzením stěžovatele, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu, neboť „... *mu v případě návratu do země původu hrozí vážné nebezpečí, a to z důvodu aktuální politické situace, kdy v zemi původu stěžovatele již delší dobu probíhá ozbrojený konflikt, kde jsou jakékoliv opoziční projevy tvrdě potlačovány.*“ V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, v němž byl vysloven závěr, že „*v případě konfliktu nemajícího charakter totálního konfliktu musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on.*“ Na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, aby každý civilista z důvodu své přítomnosti na Ukrajině byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o izolovaný konflikt, a to pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá. Místem pobytu stěžovatele na území Ukrajiny bylo město Sumy, které je v severní části země, která není ozbrojeným konfliktem dotčena. Nejvyšší správní soud proto nepovažuje poukaz stěžovatele týkající se vnitřních nepokojů na východní Ukrajině za přílehlavý, neboť město Sumy nebylo vojenskými událostmi nijak zasaženo. Nelze tudíž dovozovat, že by zde stěžovateli hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. 14a odst. 1 zákona o azylu.

Co se týče naprosto obecné námitky stěžovatele, že v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany mu byly správním orgánem kladeny návodné otázky, kdy odpovědi na ně mohly působit zavádějícím dojmem a skutečné azylově relevantní důvody měly bagatelizovat, tuto stížní námitku vyhodnotil Nejvyšší správní soud jako nedůvodnou. Stěžovatel totiž v kasační stížnosti neuvedl, které konkrétní otázky měly být návodné, resp. jakým způsobem měly bagatelizovat jím uváděné skutečnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal, že by otázky správního orgánu obsažené v žádosti a protokolu bylo možné označit jako návodné, případně že by jakkoliv zkreslovaly či bagatelizovaly sdělení stěžovatele. Pokud jde tedy o zcela obecnou námitku, že ministerstvo porušilo ust. § 3 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, které stěžovatel ve své kasační stížnosti nepřímou citoval bez uvedení konkrétních okolností, za kterých mělo k tvrzenému porušení dojít, Nejvyšší správní soud se jí s ohledem na její nekonkrétnost nemohl zabývat, neboť se nejedná o řádně uplatněný kasační důvod (§ 106 odst. 1 s. ř. s.). K problematice žalobních, popř. stížních, bodů se vyjádřil již rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, ve kterém vyslovil, že „*smyslem a účelem tobo, aby v žalobě [v nyní řešeném případě kasační stížnosti] byl uveden žalobní bod, je především vymezit obsah soudního přezkumu, tj. jaké skutkové a právní otázky má soud posuzovat z hlediska žalobcem tvrzené nezákonnosti správního rozhodnutí. ... správní soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční a koncentrační; od žalobce, který vymezuje hranice soudního přezkumu, se tedy oprávněně žádá procesní zodpovědnost. Soud za něj nesmí nabrázovat jeho projev vůle a vyhledávat na jeho místě vady napadeného správního aktu. ... Jestliže žalobní bod těmto požadavkům vyhovuje, je projednání způsobily v té míře obecnosti, v níž je formulován, a případně - v mezích této formulace - v průběhu řízení dále doplněn. K tomu je ale třeba dodat, že míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod - byť i vyhovující - obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Nemí naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobceho advokáta.*“ Odkázat lze v této souvislosti také na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 – 40, ze dne 22. 4. 2004, č. j. 6 Azs 22/2004 – 42 a ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58.

pokračování

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na stížní námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Proto Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatele nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyně z řad advokátů. Podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Zástupkyni stěžovatele náleží podle ust. § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, odměna za jeden úkon právní služby (písemné podání soudu ve věci) ve výši 3.100 Kč (§ 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky) a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky), celkem 3.400 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. ledna 2016

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu